

DET HÄNDE UNDER R

Några exempel på vad som hände under det romska kulturåret 2012:

Det var föredrag, musikfestivaler, utställningar, konserter.

En romsk vagn visades upp under en turné i landet, det var sagoberättande och undervisning i flamenco-dans.

En helg var det en särskild resanderomsk festival med musik, föredrag och utställningar.

Det var utställningar i Malmö, på Stadsmuseum i Stockholm och på bion Zita en filmfestival.

På biblioteket i Skarpnäck visades en fotoutställning. Kulturgruppen för resandefolket i Göteborg hade massor av aktiviteter och föredrag. Och mycket mer...

Läs mer på:

www.romaniglinda.se

Fred Taikon:

– Romerna måste inkluderas

Fred Taikon, mångårig romsk aktivist och redaktör för den romska tidningen *É Romani Glinda*, fick några frågor av *Fjärde Världen*. Hur ser han på romernas situation i samband det romska kulturåret i Sverige? Här är våra frågor och hans svar:

Hur ser du på resultatet av det romska kulturåret? Hans Caldaras har ju varit kritisk mot de stora officiella kulturinstitutionerna för att de underlåtit att uppmärksamma året.

– Jo, det är sant, att det har varit ett svårt deltagande från andra kultur-

bärande organisationer i Sverige. De har tidigare inte inkluderat romerna i sina ordinarie verksamheter och det är beklagansvärt. Ingen teater t ex har i det närmaste tidigare varit intresserade av att samarbeta med romerna. Men nu när kulturåret nalkades så skapade man Katitziteatern som hade sin turnering i Mälardalen.

– Vad som var synd med det spelet var att det svors mycket trots att teatern vände sig till barn. Det andra var att det var dåligt med fakta. Den person som spelade Maša (Masha) hade finskromska kläder på sig, Maša var inte av finskromsk börd. Publiken fick ett intryck av att Katitzis pappa inte ville att barnen skulle gå i skolan. Det finns flera exempel på hur

ROMSKA KULTURÅRET

Artister uppträder 10 januari 2012 under en romsk musikfestival på Södra Teatern i Stockholm. Foto: Henrik Persson

ras!

man vill synliggöra romerna men ofta utan kvalitetssäkring.

– Jo, fokus har satts på romer i år, men rädslan finns att intresset avtar. Vad kommer att ske nästa år? Är vi lika intressanta då? Idag var vi på Stockholms Human Rights Award i Berwaldhallen. Thomas Hammarberg och European Roma Rights Center fick dela på priset. Temat var romer. Beundransvärd tanke att ge de personer som har arbetat länge för romernas mänskliga rättigheter. Alla talade om romer och deras situation i både Sverige och Europa. Under panelsamtalet kom det många frågor från publiken.

– Både Thomas Hammarberg och de två representanterna svarade på

frågorna. Frågor som helst skulle ha besvarats av romer som arbetar med frågorna. Men romerna var inte inkluderade i samtalet, romer i Sverige var inte bjudna att medverka i varken panel eller att få uttrycka sin tacksamhet till de bägge pristagarna. Men tala över romernas huvud – det kunde de.

Nu kanske Stockholms Human Rights Award tänker klappa sig för bröstet och säga att ”vi har lyft romafrågan”?

Vilka är de viktigaste frågorna för romer idag – i Sverige, i Europa?

– Det viktigaste är att få möjligheten att få driva sina egna sakfrågor. Att bli inkluderade i diskursen. Att

få ta del av sina medborgerliga rättigheter – allt för att kunna driva sina frågor framåt. Romer måste inkluderas.

80 miljoner människor lever ju idag under fattigdomsgränsen här i Europa. En viss andel av dessa är romer.

Vad ser du för möjligheter att inom Europa/EU förbättra romernas situation?

– Det finns ett stort antal miljarder kronor hos Europeiska Socialfonden som inte utnyttjas. Dessa pengar är avsedda att inkludera och att integrera romerna i Europa. Men det görs inte. Som tidigare sagts så måste romerna få en chans. →

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

*Romer ska vara inkluderade i samtal om romer, anser Fred Taikon
Foto: É Romani Glinda*

Hur ser du på den politiska utvecklingen - i Sverige och Europa, med tanke på högerextrema partier med antisemitism, antiziganism etc på programmet? Sverigedemokraterna går ju framåt opinionsmässigt i Sverige.

– Det är inte bara i Sverige högerextremisterna ökar. Det började då Haider kom till makten i Österrike. Det smittade av sig till andra länder som Holland, Belgien, Frankrike och Italien. Värst kanske det är i Ungern. Detta spred sig även till vårt tidigare gemytliga grannland Danmark, som nu har en främlingsfientlig attityd.

– Det spred sig även till Sverige då Sverigedemokraterna fick en plats i det politiska rummet. Främlingsfientligheten sprider sig inte bara i riksdagen utan även på Internet med hattexter av olika slag. Rasister och nazister

har funnit ett nytt rum att sprida sin galla utan att avslöja sin identitet, på Internet kan man vara anonym i all oändlighet.

Vilka frågor skulle du som romsk företrädare vilja nå ut med i Sverige?

– Jag vill inte säga som alla andra. Skola, utbildning och bostad, visst är de viktiga frågor men det är inte frågor som bara gäller i Sverige utan i hela världen där det bor romer.

– Jag vill uppmana andra romska organisationer att arbeta ännu mer och effektivt och att ta frågorna i egna händer, överlåt dem inte åt andra utan att ni själva är med på spåret.

**Intervjufrågor:
Henrik Persson och
Ola Persson**